

SOFINANCIRANJE KULTURNIH PROGRAMOV IN PROJEKTOV NEVLADNIH ORGANIZACIJ S PODROČJA ETNOLOŠKE DEDIŠČINE V OBDOBJU 2007–2010

Drugi članki ali sestavki | 1.25

Izveček: Ministrstvo za kulturo je v okviru ohranjanja, varovanja in predstavljanja kulturne dediščine javnosti v obdobju 2007–2010 iz sredstev državnega proračuna sofinanciralo izvajanje nacionalno pomembnih kulturnih programov in projektov nevladnih organizacij, med katere sodi tudi program Slovenskega etnološkega društva. Programi in projekti nevladnih organizacij so bili izbrani v sofinanciranje v postopkih javnega poziva in javnega razpisa, ki ju je objavilo Ministrstvo za kulturo. V prispevku so predstavljeni realizirani sofinancirani programi Slovenskega etnološkega društva v obdobju 2007–2010 in projekti s področja etnologije, ki so jih v navedenem obdobju izvedle nevladne organizacije s področja kulturne dediščine.

Abstract: Within the project of conservation, protection, and presentation of cultural heritage to the public the Slovenian Ministry for Culture has co-financed in the 2007–2010 period the implementation of nationally significant cultural programs and projects of nongovernmental organizations, one of which is the program of the Slovene Ethnological Society. These programs and projects had been selected by public call and public tenders issued by the Ministry. The article focuses on the completed co-financed ethnological programs and projects that were carried out in the 2007–2010 period by nongovernmental agencies covering the area of cultural heritage.

Uvod

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije (v nadaljevanju: ministrstvo) je na področju premične kulturne dediščine skladno s strategijo Nacionalnega programa za kulturno 2008–2011 nadaljevalo uresničevanje cilja vzpostavljanja ustreznih razmer za delovanje kulturnih društev in omogočanje večje dostopnosti in dviga splošne prepoznavnosti nacionalno pomembnih kulturnih vsebin in predmetov kulturne dediščine v javnosti. Uresničevanje cilja je ministrstvo zagotovilo z vzpostavljenim sistemom sofinanciranja nacionalno pomembnih programov in projektov kulturnih društev, skupin in posameznikov, ki opravljajo svoje poslanstvo na področju kulturne dediščine, skladno z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo.¹

Z namenom spodbujanja kvalitetnega dela nevladnih organizacij je bil v letu 2007 izveden postopek Javnega poziva za izbor izvajalcev javnih kulturnih programov na področjih kulturne dediščine, arhivske dejavnosti in knjižnične dejavnosti, ki jih bo v letih 2007–2009 Republika Slovenija sofinancirala iz proračuna, namenjenega za kulturo.² Skladno s postopkom in kriteriji razpisa je bilo v financiranje programskih vsebin sprejetih deset izvajalcev s področja kulturne dediščine, med njimi tudi Slovensko etnološko društvo (v nadaljevanju: SED). Uspešnost kandidiranja posameznih predlagateljev javnih kulturnih programov na poziv je bila odvisna od izkazane kvalitete in kvantitete realiziranega programa v obdobju 2004–2006 in predloga programa za obdobje 2007–2009 s podrobnejšo obrazložitvijo vsebinskih sklopov in finančno konstrukcijo za leto 2007.

Po uspešno izvedenem programskem pozivu je ministrstvo nadaljevalo z objavo poziva za nadaljnje sofinanciranje izvajalcev javnih kulturnih programov za obdobje 2010–2012 in objavilo Javni poziv za izbor izvajalcev javnih kulturnih programov na

področjih kulturne dediščine, arhivske dejavnosti in knjižnične dejavnosti, ki jih bo v letih 2010–2012 sofinancirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo.³

Posamične aktivnosti izvajalcev na področju kulturne dediščine pa je ministrstvo sofinanciralo preko vsakoletnih postopkov Javnih razpisov za izbor izvajalcev javnih kulturnih projektov na področju kulturne dediščine, ki jih je za posamezno leto financirala Republika Slovenija iz proračuna, namenjenega za kulturo. Javni razpisi so bili v Uradnem listu in na spletnih straneh ministrstva objavljeni v letih 2007, 2008, 2009 in 2010.⁴

Izvajanje programa Slovenskega etnološkega društva v obdobju 2007–2010

Ministrstvo je že v preteklih letih vlogo SED pri ohranjanju in predstavljanju etnološke kulturne dediščine prepoznalo kot zelo pomembno. Izvedeni obseg, kakovost in dostopnost izvedenega kulturnega programa društva najširšemu krogu uporabnikov pa so v zadnjih letih pomen in prepoznavnost delovanja stanovskega društva slovenskih etnologov še okrepili. Zaradi izpolnjevanja splošnih, z zakonom, ki ureja društva, določenih pogojev in posebnega pogoja – vloge osrednje stanovske organizacije ter prispevka k dostopnosti kulturnih dobrin v slovenski kulturi, je bil SED podeljen status društva v javnem interesu. Status delovanja društva v javnem interesu na področju kulture je SED pridobilo v letu 2006, skladno z 80. in 81. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, na podlagi predložene vloge in po postopku, ki ga je zaključila izdana odločba.⁵

Izkazovanje uspešnosti delovanja SED in izvajanja programa je bilo prepoznano tudi pri kandidiranju na pozive za sofinancira-

1 Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (*Uradni list RS*, št. 77/07-UPB1, 56/08, 4/10 in 20/11).

2 Javni poziv objavljen v *Uradnem listu RS*, št. 11/07 z dne 9. 2. 2007 in na spletni strani Ministrstva za kulturo: www.mk.gov.si

3 Javni poziv objavljen v *Uradnem listu RS*, št. 1/10 z dne 8. 1. 2010 in na spletni strani Ministrstva za kulturo: www.mk.gov.si

4 Javni razpisi so bili objavljeni v *Uradnih listih RS*, št. 21/07 z dne 9. 3. 2007, 8/08 z dne 25. 1. 2008, 28/09 z dne 10. 4. 2009 in 22/10 z dne 19. 3. 2010 ter na spletni strani Ministrstva za kulturo: www.mk.gov.si

5 Odločba ministra za kulturo, št. 026-31/99/9 z dne 30. 12. 2005.

* Vida Koporc Sedej, prof. geogr. in umet. zgod., sekretarka na Direktoratu za kulturno dediščino, Ministrstvo za kulturo RS, 1000 Ljubljana, Maistrova 10, E-naslov: vida.koporc@gov.si

nje programskih vsebin. V programskih vsebinah, ki jih društvo tradicionalno in kontinuirano izvaja že daljše časovno obdobje, se ugotavlja ciljno usmerjeno delo, ki sledi razvoju stroke, aktualnim dogodkom in temam, medinstitucionalnim povezovanjem ter povezovanjem z nevladnimi organizacijami s področja kulturne dediščine, s poudarkom na sodelovanju društva z zamejskimi društvi.

Realiziran program SED vsako leto kljub kvantiteti dosega izrazito kvaliteto. To dejstvo potrjujejo izvedene enote programskega sklopa Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin, ki dopolnjujejo in nadgrajujejo izvajanje muzejske javne službe na področju etnologije, zlasti na področju strokovnega povezovanja in izmenjavi izkušenj med strokovnjaki kot tudi drugimi ciljnim skupinami: mladimi in ljubitelji.

Široko odprtost društva zaznamuje tudi področje mednarodne dejavnosti, v okviru katere se člani društva aktivno povezujejo predvsem z zamejskimi Slovenci in s hrvaškimi kolegi.

Strokovno uveljavljene in medijsko odmevne so nacionalno pomembne stanovske nagrade in priznanja za vrhunske dosežke in vidne dosežke ter življenjsko delo na področju varstva etnološke kulturne dediščine, ki jih podeljujejo društvo. Podelitev Murkove nagrade, Murkovih priznanj in Murkove listine je tradicionalni vsakoletni osrednji dogodek v slovenski etnologiji, ki ga društvo organizira od leta 1986.

Vir strokovnih informacij o varovanju in predstavljanju etnološke kulturne dediščine sta tudi strokovni publikaciji *Glasnik Slovenskega etnološkega društva*, ki izhaja že od leta 1956, in zbirka Knjižnica Glasnika Slovenskega etnološkega društva, ki izhaja od leta 1980.

Med pomembne vsebine, ki jih je društvo vključilo v svoj redni program v obdobju zadnjih let, sodijo nedvomno tudi aktualne teme, vezane na medkulturni dialog, organizacijo Dnevo etnografskega filma skupaj s Slovenskim etnografskim muzejem ter prepoznavanje in varovanje nesovne ali žive dediščine. Z vzpostavljanjem sodobnega dostopa do informacij o dediščini na elektronskih medijih – vzpostavitev z informacijami bogate in pregledne spletne strani pa je društvo povečalo celovitost pregleda svojega delovanja tako za strokovno kot širšo javnost.

Izvajanje navedenih programskih vsebin, ki jih ministrstvo sofinancira iz proračunskih sredstev, poteka skladno s sklenjeno pogodbo o financiranju in izvedbi javnega kulturnega programa med financerjem (Ministrstvom za kulturo) in izvajalcem (društvom). Sofinanciranje programa poteka po naslednjih sklopih: Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin, Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah, Promocijske dejavnosti in Izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine. Programski sklop Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin je namenjen sofinanciranju organizacije in izvedbe izobraževalnih vsebin na področju kulturne dediščine. Sklop je obsegal kvalitetno strokovno delo v okviru nevladne organizacije (delo predsedstva, sekcij, razvoj stroke, itd.), samostojne projekte, organizacijo in izvedbo predavanj, posvetov, konferenc, delavnic, ipd. na področju kulturne dediščine v Sloveniji.

Programski sklop Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah je namenjen različnim oblikam mednarodnega sodelovanja, izobraževanja posameznikov v tujini ter pasivni in aktivni udeležbi na mednarodnih konferencah in simpozijih s področja kulturne dediščine.

Programski sklop Promocijske dejavnosti je namenjen sofinan-

ciranju promocijske dejavnosti na področju kulturne dediščine. Programski sklop vključuje razstave in druge promocijske aktivnosti, organizacijo in podelitev stanovskih nagrad, organizacijo promocijskih prireditev, izdajo promocijskega gradiva in izdelavo ter vzdrževanje spletnih strani.

Programski sklop Izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine je namenjen sofinanciranju izdajanja publikacij na področju kulturne dediščine. Programski sklop vključuje izdajo strokovnih publikacij, predvsem strokovnih revij, zbornikov z objavami referatov, predstavljenih na strokovnih konferencah, in priločnikov, s čimer se izkazuje višja stopnja informacij o strokovni dejavnosti.

V letu 2007 je SED v okviru predlaganega in sofinanciranega programa izvedlo naslednje sklope in enote z vsebinami:

Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin:

- Etnologija in regije: Ljubljana – mesto medkulturnega dialoga, posvet s strokovno ekskurzijo;
- Evidentiranje oz. terenska topografija etnoloških in sorodnih zbirk, ki niso v lasti javnih zavodov na področju premične kulturne dediščine (Etnološko-muzejska delavnica: Vače in Slivna, Dediščina v turizmu: Etnološka dediščina v rokah ljubiteljev);
- Etnološki večeri (Slovenci v Laškem, Kulturna dediščina in etnologija na območju Videm Dobropolje, Etnografski film v Makedoniji, Dan etnologije, organiziran na Fakulteti za humanistične študije na Univerzi v Kopru, Pogovor z Murkovimi nagrajenci, Delo in pesem kot dediščina);
- Mala šola etnologije (program etnoloških vsebin za osnovnošolce izveden v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Celje).

Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah:

- Dnevi mednarodnih etnografskih filmov;
- Slovenci na Hrvaškem – dediščina in sedanost;
- Strokovna ekskurzija v Sombotel (sodelovanje z zamejstvom).

Promocijske dejavnosti:

- Podelitev Murkove nagrade, Murkovih priznanj in Murkove listine za pomembne dosežke na področju slovenske etnologije (Damjan J. Ovsec – Murkova nagrada za življenjsko delo, podelitev v Belokranjskem muzeju Metlika);
- Tiskovne konference ob izidu *Glasnika SED* in monografij v zbirki Knjižnice Glasnika SED (predstavitve publikacij, ki so izšle v letu 2006, Knjižnica Glasnika SED: *Zbornik 9. vzporednic med slovensko in hrvaško etnologijo – Mesto in trg na meji* ter *Zbornik posveta Slovenci na Hrvaškem* in predstavitve publikacij, ki so izšle v letu 2007: dve dvojni številki *Glasnika SED* ter *Zbornik strokovnega posveta Etnologija in regije: Koroška*, ki je izšel v Knjižnici Glasnika SED);
- Postavitve, nadgradnja in vzdrževanje spletne strani.

Izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine:

- *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 47(1,2) in 47(3,4) 2007;
- Knjižnica Glasnika SED (*Etnologija in regije: Koroška*).

V letu 2008 je SED v okviru predlaganega in sofinanciranega programa izvedlo naslednje sklope in enote z vsebinami:

Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin:

- Etnološka dediščina v rokah ljubiteljev (3. etnološko-muzejska delavnica: Osnove dokumentiranja ter možnosti konservacije premične kulturne dediščine; 4. Etnološko-muzejska delavnica: značilnosti in faze postavljanja občasnih razstav, pomen domoznanskih zbirk v splošnih knjižnicah, projekt kulturnih mediatorjev pri delu z obiskovalci; 5. etnološko-muzejska delavnica: promocija etnološke dediščine – Plešče);
- Etnološki večeri (Etnologija in varstvo naravne in kulturne dediščine; Asem Balikci – predstavitev avtorja in njegovega opusa; Živeti z dediščino – predstavitev strokovne monografije; predstavitev knjige dr. Gorazda Makaroviča; Dan etnologije na Fakulteti za humanistiko Univerze na Primorskem; Pogovor z Murkovim nagrajencem);
- Mala šola etnologije (program etnoloških vsebin za osnovnošolce izveden v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Celje);
- Medkulturni dialog med različnimi etničnimi skupnostmi v Ljubljani, nadgradnja posveta Etnologija in regije: Ljubljana – mesto medkulturnega dialoga;
- Projekt Starejši – nosilci in posredniki nesnovne kulturne dediščine, partnerstvo pri projektu, ki ga vodi Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje.

Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah:

- Dnevi etnografskega filma;
- 10. vzporednice med slovensko in hrvaško etnologijo (Kultura, identitete, ideologije, meje, Ena meja, dve etnologiji? – strokovno-znanstveni simpozij);
- Etnologija obmejnih regij – sodelovanje s slovenskimi manjšinskimi etnološkimi društvi in ustanovami;
- Mednarodna strokovna ekskurzija v Benečijo.

Promocijske dejavnosti:

- Podelitev Murkove nagrade, Murkovih priznanj in Murkove listine za pomembne dosežke na področju slovenske etnologije (izr. prof. dr. Vito Hazler – Murkova nagrada za življenjsko delo, mag. Igor Cvetko – Murkovo priznanje, Zavod lončarska vas Filovci – Murkova listina; podelitev v radovljjski graščini – Muzeji radovljjske občine);
- Tiskovne konference ob izidu *Glasnika SED* in monografij v zbirki Knjižnice Glasnika SED;
- Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani SED.

Izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine:

- *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 48(1,2) in 48(3,4), 2008;
- Knjižnica Glasnika SED: Bojan Knific: *Ko v nošo se odene*;

V letu 2009 je SED v okviru predlaganega in sofinanciranega programa izvedlo naslednje sklope in enote z vsebinami:

Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin:

- Etnološka dediščina v rokah ljubiteljev (izvedba strokovne delavnice v sodelovanju z Muzejskim društvom Domžale; strokovna ekskurzija v sodelovanju z Etnološkim društvom Srečno);
- Etnološki večeri (predstavitev knjige Marte Košuta in Marije Makarovič *Ena duša in ena pamet*; Večer ruskega etnografskega filma; Vloga in pomen SED; Pogovor s prejemnico Murkove nagrade za leto 2009);

- Mala šola etnologije (program etnoloških vsebin za osnovnošolce izveden v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Celje: Izdelaj svojo butarco, Tudi otroci smo ljudje);
- Medkulturni dialog med različnimi etničnimi skupnostmi v Ljubljani (zaključek projekta);
- Projekt Starejši – nosilci in posredniki nesnovne kulturne dediščine.

Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah:

- Dnevi etnografskega filma;
- Etnologija obmejnih regij – sodelovanje s slovenskimi manjšinskimi etnološkimi društvi in ustanovami;
- Mednarodna strokovna ekskurzija v Prekmurje in Porabje;
- Mednarodna strokovna konferenca *Živeti z dediščino*.

Promocijske dejavnosti:

- Podelitev Murkove nagrade, Murkovih priznanj in Murkove listine za pomembne dosežke na področju slovenske etnologije (Marija Kozar-Mukič – Murkova nagrada za življenjsko delo, dr. Jerneja Ferlež – Murkovo priznanje, Društvo za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink iz Prvačine – Murkova listina);
- Tiskovne konference ob izidu *Glasnika SED* in monografij v zbirki Knjižnice Glasnika SED (poudarek na zbornikih s posveta Etnologija in regije: Ljubljana in strokovni monografiji Bojana Knifica: *Ko v nošo se odene*);
- Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani SED.

Izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine:

- *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 49(1,2) in 49(1,2), 2009;
- Knjižnica Glasnika SED: *Etnologija in regije, Ljubljana – Prestolnica v medkulturnem dialogu in filmskih podobah: Zbornik znanstvenih razprav*.

V letu 2010 je SED v okviru predlaganega in sofinanciranega programa izvedlo naslednje sklope in enote z vsebinami:

Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin:

- Etnološka dediščina v rokah ljubiteljev (predstavitev *Priročnika za varovanje premične kulturne dediščine v muzejih na prostem*, ki ga je izdal Slovenski etnografski muzej, delavnica dokumentacije inventarja Vogvarjeve hiše, organizacija okrogle mize o konservatorski službi v sodelovanju s sekcijo za konservatorstvo pri Skupnosti muzejev Slovenije, pomoč pri evidentiranju zasebnih zbirk v občini Domžale in sodelovanje na DEKD v Domžalah);
- Etnološki večeri (pogovor s prejemnico Murkovega priznanja, dr. Jerneja Ferlež, Prvi koraki registra žive kulturne dediščine, pogovor med častnima članoma SED, Julijanom Strajnarjem in Mirkom Ramovšem, pogovor s prejemnikom Murkove nagrade v letu 2010);
- Mala šola etnologije (program etnoloških vsebin za osnovnošolce izveden v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Murska Sobota);
- Dan etnologije: borza etnoloških idej.

Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah:

- DEF – Dnevi etnografskega filma;
- Etnologija obmejnih regij (*Živa dediščina v videmski pokrajini*);

- 11. etnološke vzporednice med slovensko in hrvaško etnologijo: Kulturna dediščina industrijskih panog;
- Mednarodna strokovna ekskurzija – Biseri naše kulturne krajine: ogled znamenj in manjših spomenikov na Ravnah na Koroškem, v Pliberku in Črni na Koroškem.

Promocijske dejavnosti:

- Podelitev Murkove nagrade, Murkovih priznanj in Murkove listine za pomembne dosežke na področju slovenske etnologije (izr. prof. dr. Marko Terseglav – Murkova nagrada za življenjsko delo, Jana Mlakar Adamič – Murkovo priznanje, Slovenski etnografski muzej – Murkovo priznanje, Turistično društvo Lokavec – Murkova listina, Etnološko društvo Srečno Zabukovica-Liboje in prof. dr. Jože Hribar – Murkova listina);
- Tiskovne konference ob izidu *Glasnika SED* in monografij v zbirki Knjižnice Glasnika SED;
- Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani SED.

Izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine:

- *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 50(1,2) in 50(3,4), 2010;
- Knjižnica Glasnika SED: *O nedelji: Zgibi časovnosti in nekaj etnografskih izhodišč*.

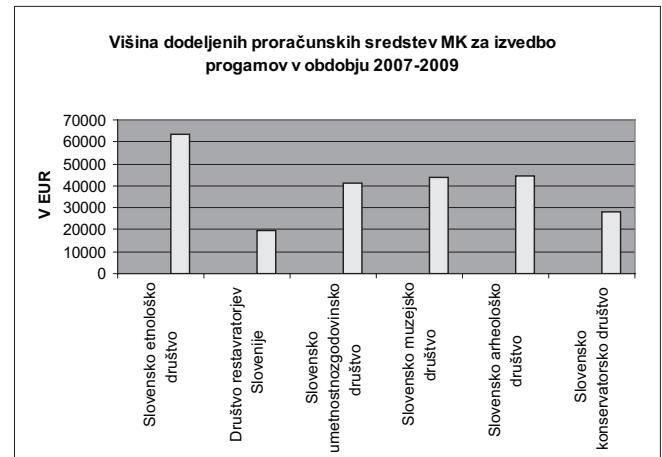
Sofinanciranje izvajanja programa Slovenskega etnološkega društva v obdobju 2007–2010

Ministrstvo za kulturo je v okviru javnega poziva poleg programa SED sofinanciralo tudi programe naslednjih stanovskih društev, ki delujejo na področju kulturne dediščine: Slovenskega arheološkega društva, Slovenskega muzejskega društva, Društva restavradorjev Slovenije, Slovenskega konservatorskega društva in Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva. Poleg navedenih društev pa tudi: Društvo ICOM – Mednarodni muzejski svet – Slovenski odbor, Skupnost muzejev Slovenije, Notranjski ekološki center (v obdobju 2007–2009), Kulturno društvo Naša Slovenija – Slovenia Nostra (v letih 2007–2008) ter Histrio – humanistično društvo za zgodovino, umetnost in kulturo (v letu 2010).

V letu 2007 je bilo za izvajanje navedenih programov iz proračunskih sredstev ministrstva dodeljenih 142.700 EUR, v letu 2008 139.700 EUR, v letu 2009 137.100 EUR in v letu 2010 155.600 EUR. Sredstva so bila dodeljena glede na predloge predlagateljev programov, mnenje strokovne komisije za področje kulturne dediščine, ki je programe ovrednotila po kvalitativnih in kvantitativnih kriterijih kot strokovne uspešne in dostopne, ter odločitev ministra.

Iz priloženih grafičnih prikazov in tabel je razvidna višina dodeljenih proračunskih sredstev ministrstva stanovskim društvom. Ministrstvo je, tako kot je že navedeno, poleg stanovskih društev sofinanciralo druge nevladne organizacije s področja kulturne dediščine, vendar zaradi primerljivosti v nadaljevanju navajam višino dodeljenih proračunskih sredstev le za stanovske organizacije.

Graf 1, Graf 2: Ministrstvo skladno s pogojem poziva lahko sofinancira program nevladne organizacije le do višine 70 odstotkov celotne vrednosti programa. Preostalih 30 odstotkov sredstev pa so zunajproračunska sredstva ministrstva, in sicer: sredstva drugih ministrstev, lokalnih skupnosti in lastna sredstva (članarine, donacije, sponzorska sredstva).

Graf 1: Vir: Letna poročila stanovskih društev za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009.

Graf 3: Pregled financiranja izvedenega javnega kulturnega programa SED v obdobju 2007–2010 (v EUR).

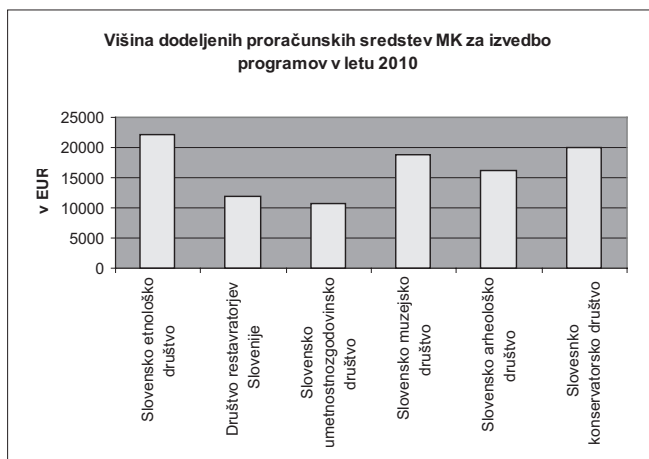
Preglednica 1: Pomemben kazalnik uspešnosti delovanja društev je tudi število izvajalcev programskih vsebin, število članov in dostopnost programskih vsebin najširši javnosti. V primerjavi z drugimi stanovskimi društvi, ki delujejo na področju kulturne dediščine, lahko glede navedenih kazalnikov SED uvrščamo med najaktivnejša stanovska društva. Društvo na utečen način svoje delovanje v javnosti predstavlja z organizacijo tiskovnih konferenc, predstavljanjem svojega poslanstva in dejavnosti na spletni strani (z vsebinami, namenjenimi neslovenskim uporabnikom, tudi v angleškem jeziku) in obveščanjem o aktualnih dogodkih z elektronsko pošto. Podelitev stanovskih nagrad: Murkove nagrade, Murkovega priznanja in Murkove listine za pomembne dosežke na področju etnologije pa je vsakoletni dogodek z izjemno medijsko odmevnostjo.

Graf 4: Rezultati uspešnega vodenja SED in aktivnega delovanja njegovih članov se kažejo v vedno večjem številu obiskovalcev in udeležencev programa ter povečanju evidentiranega članstva, verjetno tudi zaradi povečanega interesa ljubiteljev etnologije za vključevanje v društvo. Iz predloženih letnih poročil društva je razvidno, da se je v obdobju 2007–2010 število članov društva povečalo za 46 odstotkov, kar prikazuje priloženi graf.

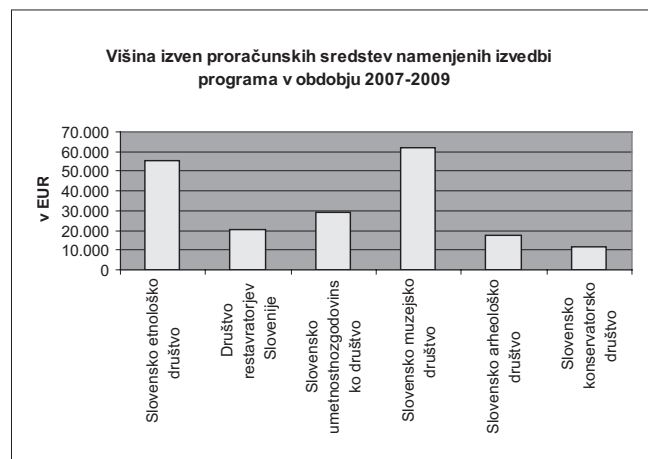
Graf 5: Dostopnost izvedenih programov Slovenskega etnološkega društva v obdobju 2007–2010 (Preglednica 2).

Sofinanciranje projektov s področja etnološke dediščine v obdobju 2007–2010

Že v uvodu prispevka je zapisano, da ministrstvo vsako leto na podlagi objave javnega projektne razpisa za sofinanciranje izbere nabor izvajalcev javnih kulturnih projektov na področju premične kulturne dediščine (*Glasnik SED* 44(2), 2004: 20–24; 47(3,4), 2007: 92–97). Sredstva za izvedbo posamičnih aktivnosti se dodelijo z namenom, da se zagotovi kakovostna podpora javnim kulturnim projektom izvajalcev, na področju kulturne dediščine. Prednostno se podpirajo nacionalno pomembni projekti, ki prispevajo k dvigu kvalitete varstva kulturne dediščine in njeni promociji v naslednjih strokovnih področjih: etnologiji, arheologiji, zgodovini, umetnostni zgodovini, tehniški in naravoslovni dediščini (Preglednica 3).

Graf 2: Vir: Letna poročila stanovskih društev za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leto 2010.

Graf 3: Vir: Letna poročila stanovskih društev za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009.

Sofinancirana projekta izvajalcev v letu 2007 na področju etnološke dediščine:

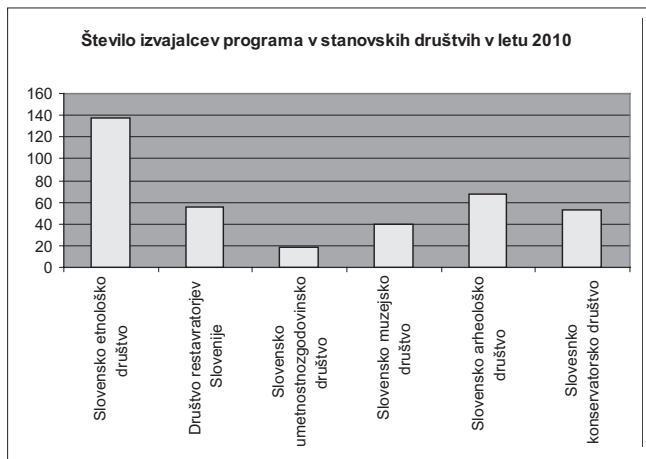
- Projekt: »Žganjarna«, izvajalec Zavod lončarska vas Filovci, Filovci 20, Bogojina. Realizirani cilji izvajalca: prenos in rekonstrukcija žganjarne z vsemi pripomočki, raziskava in obdelava gradiva o zgodovini žganjarne, zbiranje informacij o žganjarni Grabni, njenem delovanju, družini, raba žganja v zdravilne namene, postavitve razstave prikaza »zgodbe« žganjarne Grabni s fotografijami, z opisi na panojih, izdelava dokumentarnega filma in prikaz postopka kuhanja žganja – neopredmetena dediščina. Višina odobrenih sredstev: 9.000 EUR.
- Projekt: »Evropski znanstveni simpozij o sv. Martinu Tourskem – Slovenija in dežele Srednje Evrope na Martinovi življenjski poti«, izvajalec Kulturno društvo Poslanstvo sv. Martina, Metelkova 2, Ljubljana. Realizirani cilji izvajalca: priprava in izvedba simpozija, objava znanstvenih prispevkov s področja kulturne dediščine v zvezi s sv. Martinom v Sloveniji in Srednji Evropi, kar bo dragocen prispevek k raziskavam, ki jih je vzpostavljane kulturne poti že spodbudilo, in osvetlitev osebnosti sv. Martina z zgodovinskega, arheološkega in družbenega stališča v kontekstu evropskega pomena. Višina odobrenih sredstev: 5.600 EUR.

Sofinancirani projekti izvajalcev v letu 2008 na področju etnološke dediščine:

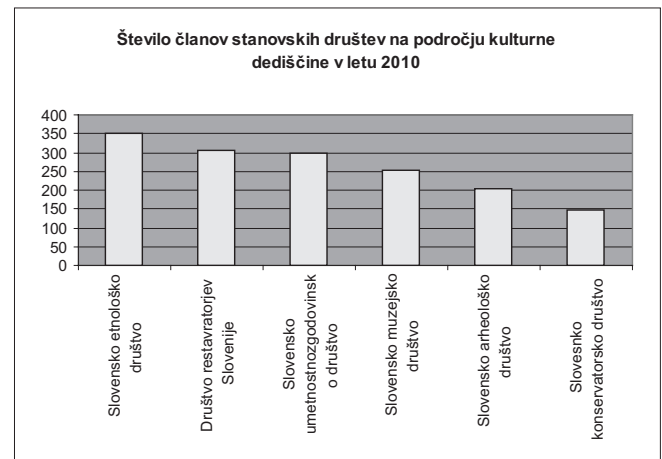
- Projekt: »Niti čez nit...« ali kako nastane tkanina (Pedagoško-andragoški in promocijski projekt ročnega tkanja), izvajalec Javni zavod za kulturo, turizem in razvoj Občine Rogatec, Ptujška cesta 23, Rogatec. Realizirani cilji izvajalca: oblikovanje temeljnih strokovnih podlag s področja tradicionalnega tkalstva v Obsotelju in njegova predstavitev, postavitve stalne muzejske razstave o tradicionalnem tkalstvu v Obsotelju na dvorcu Strmol, ureditev stalne tkalske delavnice v namensko urejenih prostorih, učna delavnica ročnega tkanja (seminar in delavnica), zasnova, priprava in izvajanje andragoško-pedagoških programov v okviru rednega kulturnega programa delavnic in prikazov (sobota/nedelja) ter

za izbrane ciljne skupine obiskovalcev Muzeja na prostem Rogatec in muzejske razstave Hetiške tkanine in vezanine, izvedba nagradnega natečaja za najlepše vezene monograme in priložnostna razstava, izvedba oblikovalskega natečaja v sodelovanju z Oddelkom za tekstilstvo na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani, etnografske demonstracije ročnega tkanja in promocija, promocijski in učni materiali. Višina odobrenih sredstev: 6.200 EUR.

- Projekt: »Bürjaštvo na reki Muri« (postavitev stalne razstave o bürjaštvu na reki Muri), izvajalec Zavod za turizem in kulturo Beltinci, Mladinska ulica 2, Beltinci. Realizirani cilji izvajalca: ohranjanje, popularizacija kulturne dediščine SV Slovenije (Otok ljubezni v Ižakovcih) ter dostopnost kulturnih dobrin širši javnosti, obogatitev izobraževalnih programov za otroke in mladino in dopolnitev vsebine tradicionalne prireditve Bürjaški dnevi. Višina odobrenih sredstev: 2.100 EUR.
- Projekt: »Kulturna krajina s kozolcem – konservatorski načrt«, izvajalec mag. Maja Oven, Ulica Iga Grudna 13, Ljubljana. Realizirani cilji avtorice: izboljšanje kvalitete varovanja dediščine, ohranjanje dediščine izjemnega nacionalnega pomena in priprava dela dokumentacije za možno kandidaturo na seznam svetovne dediščine oz. poskusni seznam dediščine. Višina odobrenih sredstev: 1.000 EUR.
- Projekt: »Znamenja v Kozjanskem parku«, izvajalec Javni zavod Kozjanski park, Podsreda 45, Podsreda. Realizirani cilji izvajalca: popularizacija kamnitih znamenj, predlog obnove z upoštevanjem ustreznih dokumentov, predlog ureditve okolice posameznih znamenj in promocija ter trženje kulturne dediščine Kozjanskega parka. Višina odobrenih sredstev: 2.100 EUR.
- Projekt: »Mlini v krajinskem parku«, izvajalec Javni zavod Krajinski park Kolpa, Adlešiči 15, Adlešiči. Cilj projekta, ki se mu dodelijo sredstva, je promocija kulturne dediščine na območju Krajinskega parka Kolpa. Realizirana cilja izvajalca: postavitev razstave o mlinih v Krajinskem parku ter priprava zgibanke. Višina odobrenih sredstev: 2.700 EUR.
- Projekt: »Kulinarična hiša«, izvajalec Zavod lončarska vas Filovci, Filovci 20, Bogojina. Realizirani cilji izvajalca: pri-

Graf 4: Vir: Letna poročila Slovenskega etnološkega društva za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

Graf 5: Vir: Letna poročila Slovenskega etnološkega društva za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

prava in izid publikacije starih lokalnih in regijskih receptov, zidanje krušne peči in ognjišča, predstavljanje kulinarne ponudbe s poudarkom na pripravi hrane in izdelava lončnega posodja za pripravo hrane. Višina odobrenih sredstev: 8.000 EUR.

- Projekt: »Avdiovizualno snemanje suhorobarskih postopkov obodarstva in rešetarstva«, izvajalec Javni zavod Knjižnica Miklova hiša, Škrabčev trg 21, Ribnica. Realizirani cilji izvajalca: avdiovizualno ohranjanje in varovanje suhorobarskih postopkov obodarstva in rešetarstva, ohranjanje vseh postopkov in tehnologije dela, možnost prenašanja žive dediščine suhorobarskih postopkov, dokumentiranje in predstavljanje javnosti v dokumentarni oddaji. Višina odobrenih sredstev: 2.400 EUR.

Sofinancirani projekti izvajalcev v letu 2009 na področju etnološke dediščine:

- Projekt: »Doživetja dediščine«, pedagoško-andragoški projekt doživljajsko-učnih delavnic in etnografskih demonstracij v Muzeju na prostem Rogatec, izvajalec Javni zavod za kulturo, turizem in razvoj Občine Rogatec, Ptujška cesta 23, Rogatec. Realizirani cilji izvajalca: zasnova, priprava in izvajanje pedagoško-andragoških programov (delavnic, demonstracij) kot kulturno-doživljajskih produktov – promocija in trženje v okviru celovite turistične ponudbe regije, usposabljanje potencialnih novih demonstratorjev, mentorjev, ohranjanje in oživljenje kulturnega izročila, tradicionalnih znanj, popularizacija kulturne in naravne dediščine, vključevanje lokalnega prebivalstva v programske dejavnosti muzeja na prostem, pospešeno vključevanje muzejskih programov v program strokovnih ekskurzij za šolsko mladino, povečanje zanimanja gospodarskih nosilcev turizma za vključevanje muzejskih programov v njihovo ponudbo, povečanje števila obiskovalcev, ekonomizacija kulturne dediščine ter krepitev kulturne identitete in prepoznavnosti muzeja na prostem. Višina odobrenih sredstev: 5.400 EUR.
- Projekt: »Temkov mlin in žaga na Trubarjevi domačiji«, izvajalec Javni zavod za kulturo in turizem Občine Velike Lašče – Trubarjevi kraji, Rašica 69, Velike Lašče. Realizira-

ni cilji izvajalca: vključitev prikaza delovanja mlina in žage v ponudbo organiziranim šolskim skupinam, organizacija »tehničnih dni« in dopolnitev ponudbe posameznim obiskovalcem Trubarjeve domačije. Višina odobrenih sredstev: 2.800 EUR.

- Projekt: »Zgodovina kostevskega krošnjarstva«, izvajalec Zavod za kulturo in turizem Kostel, Fara 30, Kostel. Realizirani cilji izvajalca: prispevati k večji prepoznavnosti območja in h krepitvi identitete, obogatiti turistično ponudbo ter povečati obseg turistov, ohraniti svojevrstno kulturno in zgodovinsko dediščino Kostela, regije kot segmenta evropske kulturne dediščine, in zbrati, urediti in celostno predstaviti značilnosti kostevskega krošnjarjenja. Višina odobrenih sredstev: 3.200 EUR.
- Projekt: »Festival vezenin«, izvajalec Šaleško muzejsko in zgodovinsko društvo Velenje, Ljubljanska 54, Velenje. Realizirani cilji izvajalca: vzpostavitev mednarodnega sodelovanja in izmenjave na področju ohranjanja vezilstva kot kulturne dediščine, obujanje in ohranjanje etnografskih izročil in dvig zavesti o kulturni dediščini ter prenos znanj rokodelskih dejavnosti na mlade generacije, izvedba mednarodnega festivala ter oblikovanje razstave vezenin kot dodatne kulturne in turistične ponudbe mesta in posodobitev stare tehnike vezilstva z novimi tehnikami in znanji. Višina odobrenih sredstev: 4.000 EUR.
- Projekt: »Digitalizacija suhorobarskega postopka pletarstva in razstave Iz hiše v svet«, izvajalec Javni zavod Knjižnica Miklova hiša, Škrabčev trg 21, Ribnica. Realizirani cilji izvajalca: ohranjanje lokalne in narodove identitete in vpenjanje v evropsko identiteto ter promocija, izobraževanje, širjenje prepoznavnosti, ohranjanje in varovanje, predstavljanje dediščine. Višina odobrenih sredstev: 3.400 EUR.
- Projekt: »Od vaške godbe do pihalnega orkestra«, izvajalec Valvasorjev raziskovalni center Krško, Cesta krških žrtev 23, Krško. Realizirani cilji izvajalca: raziskati razvoj godbeništv v Kapelah z umestitvijo v slovenski prostor, zapis in snemanje življenjskih zgodb 12 godbenikov različnih generacij, priprava primerjalne analize ugotovitev iz preteklih let z rezultati raziskav v letu 2009, osvetlitev pomembnega

Leto	Ministrstvo za kulturo	Druga ministrstva	Lokalna skupnost	Lastna sredstva	Skupaj
2007	20.500	3.677	6.012	10.484	40.673
2008	23.000	3.677	3.870	19.943	50.490
2009	20.000	8.224	-	20.226	48.450
2010	22.200 (5.000 ¹)	8.791	-	9.439	45.430

Preglednica 1: Vir: Letna poročila Slovenskega etnološkega društva za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.
1 Sredstva pridobljena iz razpisa Javne agencije za knjigo (JAK)

Leto	Število obiskovalcev/udeležencev programa		Število izvajalcev programa		Število članov društva	
	Evidentirano	Ocenjeno	Evidentirano	Evidentirano	Evidentirano	Evidentirano
2007	678	160	131		240	
2008	778	820	92		297	
2009	880	930	117		350	
2010	780	835	138		350	

Preglednica 2: Vir: Letna poročila Slovenskega etnološkega društva za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

Javni kulturni projekti	Število sofinanciranih projektov				Višina dodeljenih proračunskih sredstev MK za projekte (v Eur)			
	Leto							
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Vsi projekti	18	19	15	18	101.150	69.300	54.400	62.190
Projekti z etnološkimi vsebinami	2	7	6	5	14.600	24.500	21.200	16.400
Delež	11 %	36 %	40 %	28 %	14 %	35 %	39 %	26 %

Preglednica 3: Vir: Poročila izvajalcev o izvedbi projektov za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

dela dediščine prostovoljnih organizacij na Slovenskem kot temelj razvoja in obstoja institucij, kot jih poznamo v sodobnosti, in izvedba posveta – predstavitev v Brežicah, oktobra 2009. Višina odobrenih sredstev: 2.400 EUR.

Sofinancirani projekti izvajalcev v letu 2010 na področju etnološke dediščine:

- Projekt: »Dostopnost dediščine«, projekt aktivne promocije kulturnih programov dediščine, izvajalec Javni zavod za kulturo, turizem in razvoj Občine Rogatec, Ptujška cesta 23, Rogatec. Realizirani cilji izvajalca: zasnova in sistematično izvajanje promocijsko-trženjskih akcij, vizualizacija muzejskih programov in uporaba sodobnih promocijskih in marketinških orodij in pristopov, pospešeno vključevanje muzejskih programov v program strokovnih ekskurzij za šolsko mladino in ciljne skupine odraslih, povečanje zanimanja gospodarskih nosilcev turizma za vključevanje muzejskih programov v njihovo ponudbo, popularizacija in povečanje števila obiskovalcev ter ekonomizacija kulturne dediščine. Višina odobrenih sredstev: 3.500 EUR.
- Projekt: »Živa godbeniška dediščina v zborniku Od vaške godbe do pihalnega orkestra – 160 let«, izvajalec Valvasorjev raziskovalni center Krško, Cesta krških žrtev 23, Krško. Realizirani cilji izvajalca so objava raziskovalnih rezultatov in

predstavitev zbornika ter promocija žive dediščine Pihalnega orkestra Kapele. Višina odobrenih sredstev: 3.960 EUR.

- Projekt: »Ureditev pečnice za Temkovi žagi na Trubarjevi domačiji«, izvajalec Javni zavod za kulturo in turizem Občine Velike Lašče – Trubarjevi kraji, Rašica 69, Velike Lašče. Realizirani cilji izvajalca: vključitev prikaza načina dela in življenja žagarja na žagi, funkcija pečnice in dopolnitev ponudbe Trubarjeve domačije ter dostopnosti javnosti do informacij. Višina odobrenih sredstev: 3.700 EUR.
- Projekt: »Govorica širokega risa«, izvajalec Društvo klekljarič idrijske čipke, Mestni trg 1, Idrija. Realizirani cilji izvajalca: prispevati k ohranjanju in razvoju kulturne dediščine idrijske čipke, ohraniti tehniko idrijske čipke, ki je v drugi polovici 19. stoletja doživljala svoj vzpon, priprava razstave in strokovnega posveta ter priprava in izdaja promocijskega materiala. Višina odobrenih sredstev: 1.740 EUR.
- Projekt: »Katalog ob digitalizirani razstavi Iz hiše v svet s priložnostno razstavo in predavanjem«, izvajalec Javni zavod Knjižnica Miklova hiša, Škrabčev trg 21, Ribnica. Cilj projekta, ki so se mu dodelila sredstva, je bil promocija subrobarske dediščine. Višina odobrenih sredstev: 3.500 EUR.

Zaključek

Skladno z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo je Ministrstvo za kulturo tudi v obdobju 2007–2010 nadaljevalo

s sofinanciranjem nevladnih organizacij. Sofinanciranje nacionalno pomembnih programov je potekalo preko postopka javnega poziva (za triletno obdobje), sofinanciranje projektov pa preko postopka javnega razpisa (za posamezno leto). Na podlagi predloženih poročil o realizaciji vsebin se ugotavlja smer razvoja nevladnih organizacij, ki sledi smernicam kulturne politike z uspešnim dopolnjevanjem in nadgradnjo izvajanja muzejske javne službe v slovenskih muzejih. Pomemben prispevek k razvoju etnološke stroke in dostopnosti vsebin najširši zainteresirani javnosti ima Slovensko etnološko društvo (SED). SED s svojimi aktivnostmi sledi, ohranja, predstavlja in vrednoti način življenja in družbene trende preteklih obdobjev v vsej razsežnosti. S tem omogoča dvig splošne prepoznavnosti pomembnih kulturnih vsebin v javnosti in ohranjanje predmetov in žive dediščine

v najširši javnosti. Rezultat spodbud in želje po ohranjanju in predstavljanju etnološke dediščine javnosti so tudi realizirani kakovostni, izvorni, prepoznavni, raznoliki projekti varovanja, predstavljanja in dostopnosti kulturne dediščine, ki jih je v preteklih letih nevladnim organizacijam s področja kulturne dediščine sofinanciralo ministrstvo.

Viri

Letna poročila nevladnih organizacij s področja kulturne dediščine za Ministrstvo za kulturo, za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

Letna poročila Slovenskega etnološkega društva za Ministrstvo za kulturo, Zaključna vsebinska in finančna poročila za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

Poročila izvajalcev za Ministrstvo za kulturo o izvedbi projektov za leta 2007, 2008, 2009 in 2010.

